

ΣΑΒΑΣ ΧΡΙΣΤΗΣ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΚΕΡΥΝΙΑΣ

**ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΛΟΓΕΙΣ
ΤΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ**

1925

Τοῦ δεινὰν παιδὶ μου, τοῦ Νικίτρου

Σχολίου
27.7.1929.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΛΟΓΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΕΡΥΝΙΑΣ

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Ἄν ἀποφασίζω νὰ βάλω ὑποψηφιότητα διὰ τὰς προ-
σεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, δὲν τὸ κάμνω οὔτε ἀπὸ ματαιο-
δοξίαν οὔτε ἀπὸ ὑπερεκτίμησιν τῶν δυνάμεών μου. Γέννημα
καὶ θρέμμα τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, νοιώθω τὸ χρέος νὰ προ-
σπαθῆσω νὰ ἐργασθῶ διὰ τὸ καλὸν τῆς, καὶ ἂν ἀκόμα ἡ
προσπάθεια τούτη μπορεῖ προσωπικῶς νὰ μὲ βλάπτῃ. Εἶχα
πάντα τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ἀτομικὴ εὐτυχία δὲν εἶναι δυνα-
τὴ ἀπολύτως παρὰ μόνον μέσα εἰς τὴν συνολικὴν τοιαύτην.

Προσωπικῶς μπορεῖ νὰ μὴ με ξέρετε οὔτε νὰ σᾶς ξέρω.
Στὸ βάθος ὅμως γνωρίζομαστε πολὺ καλά. Εἶμαι ἀπὸ τὰ
κόκκαλά σας κόκκαλο καὶ σάρκα ἀπὸ τὴν σάρκα σας. Ξέρω
τὰ βάσανά σας καὶ τὰς ἀνάγκες σας, γιατί εἶναι βάσανα δικὰ
μου καὶ δικές μου ἀνάγκες. Δὲν ζῶ οὔτ' ἐγὼ ἀπὸ ἔτοιμα. Ὅτι
εἶμαι τὸ ἔχω γίνεи με τὸν ἰδρωτὰ τῶν γονιῶν μου καὶ τὸν
κόπο μου. Καὶ ἀπὸ τὸν ἰδικό μου ἰδρωτὰ καὶ τὴν ἐργασία
τοὺς θὰ ζήσουν καὶ θὰ μεγαλώσουν τὰ παιδιὰ μου. Κυττάξτε
μέσα σας λοιπὸν καὶ θὰ μὲ δεῖτε ἀμέσως. Κ' εἶναι ἀρκετὸ
καὶ γιὰ μένα νὰ κυττάξω μέσα μου γιὰ νὰ δῶ τοὺς καημοὺς
σας, καὶ νὰ μάθω τί σᾶς χρειάζεται καὶ ποῖο εἶναι τὸ καλὸν
σας.

Ἄν μὲ τιμῆσετε με τὴν ψῆφον σας καὶ ἀνεβῶ στὸ βου-
λευτικὸν скаμνί, μπορεῖτε νὰ εἰσθε βέβαιοι πῶς ἐγὼ δὲν θὰ
θεωρήσω τελειωμένο τὸν σκοπὸν μου, καθὼς ἄλλοι ποὺ μπο-
ρεῖ νὰ τὴν ζητήσουν τὴν ψῆφον σας μοναχὰ γιὰ νὰ προσθέ-
σουν καὶ τὸν τίτλον τοῦ Βουλευτῆ στ' ἄλλα καλά ποὺ τοὺς
ἔχει χαρίσει με ἀφθονία ἡ τύχη. Γιὰ μένα μπορεῖτε νὰ εἰ-
σθε βέβαιοι πῶς τὸ βουλευτικὸν скаμνί θὰ εἶναι ἡ τσάπλα
ποὺ θ' ἀγωνισθῶ γιὰ νὰ καλλιεργηθῇ τὸ καλὸν καὶ ἡ πρόο-
δος τοῦ τόπου μας, ποὺ θὰ εἶναι τὸ καλὸ καὶ ἡ πρόοδος ἡ δι-
κή μας, καὶ τὸ καλὸ καὶ ἡ πρόοδος ἡ δική μου μένα.

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ.

Με λόγια κ' υποσχέσεις δὲν θὰ σᾶς φορτώσω. Ξέρω πόσο περιορισμένη εἶναι ἡ ἐξουσία τῶν ἐκλεκτῶν μελῶν τοῦ Νομοθετικοῦ Συμβουλίου τοῦ τόπου μας. Ξέρω ὅμως καὶ τὴ δύναμις εἶναι ἡ ἔνωσις ὄλων τῶν τοπικῶν ἀντιπροσώπων εἰς μίαν ὀργανωμένην ἐνέργειαν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Βουλευτηρίου.

Διὰ τοῦτο πρῶτα πρῶτα θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐδραιωθοῦν σχέσεις ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης κ' ἐκτιμῆσεως μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δύο κυριωτέρων στοιχείων τοῦ τόπου, τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν τούρκων, οὕτως ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συνεργασία ὄλων, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα ἢ προσπάθεια διὰ τὴν καλύτερευσιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου μας. Ἄν ἡ τοιαύτη συνεργασία κατορθωθῇ, ὄχι μόνον ἡ ἐργασία τοῦ Συμβουλίου θὰ προχωρῇ ἀνεμπόδιστος, ἀλλὰ καὶ εἰς ζητήματα ἔξω τῆς δικαιοδοσίας τῶν τοπικῶν ἀντιπροσώπων θὰ γίνῃ δυνατὸν νὰ δοθῇ τροπὴ εὐνοϊκὴ διὰ τὸν τόπον.

Τοιουτοτρόπως, μολονότι τὰ τοπικὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ εἰσηγηθοῦν τροποποιήσιν τοῦ **φορολογικοῦ συστήματος**, δὲν θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ τοιαύτη, ἅμα ζητηθῇ ὁμοφώνως ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ εἰσαγάγῃ σχετικὰ νομοσχέδια, ἀφοῦ, ἐννοεῖται, ἀσφαλισθῇ αὕτη διὰ τὴν τακτικὴν εἰσπράξιν τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ μετὰ τὸν ὑποδεικνυόμενον τρόπον. Καὶ σχετικὰ μετὰ τὸ Φορολογικὸ σύστημα, ἐπειδὴ γίνεται πολὺς λόγος διὰ τὴν κατάργησιν τῆς **δεκάτης**, ὀφείλω νὰ δηλώσω πῶς κατ' ἀρχὴν δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω πῶς ἡ κατάργησις τῆς εἶναι ἐπωφελῆς διὰ τὸν τόπον μας, καὶ ἰδιαίτερος τὴν Ἐπαρχίαν μας. Ἐφ' ὅσον κατάργησις τῆς Δεκάτης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σημαίνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ διαφοροτικὸν τρόπον εἰσπράξεως τοῦ καθαροῦ σχετικοῦ εισοδήματος, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν διακρίνομεν εἰς τὸν ὀρίζοντα τοῦ τόπου μας τὴν διάθεσιν φορολογήσεως τοῦ καθαροῦ εισοδήματος κάθε πολίτου, οὔτε κὰν τῆς καθαρᾶς (ὑπὲρ τὰ χρέη) περιουσίας, εἶναι

πολὺ τολμηρὸν νὰ ταχθῇ κανεὶς ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς Δεκάτης προκαταβολικῶς, χωρὶς νὰ ἔχη ἐνώπιόν του δηλαδὴ τὰ ἀντικείμενα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ φορτωθῇ τὸ ποσὸν τῆς Δεκάτης. Μετὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον ὅμως σᾶς δηλώνω πῶς ὄχι μοναχὰ τῆς Δεκάτης μὰ καὶ ὄλου τοῦ Φορολογικοῦ μας συστήματος τὴ μετατροπὴν εἶμαι ἔτοιμος νὰ ὑποστηρίξω μόνις διακρίνω δυνατὴν τὴν ἐφαρμογὴν δικαίου Φορολογικοῦ Συστήματος. Καὶ δὲν ἔχω καμμίαν δυσκολίαν νὰ σᾶς κάμω γνωστὸ πῶς μετὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν ἰδανικὸ δικαιοσύνης θεωρῶ τὴν φορολογία τοῦ καθαροῦ εισοδήματος μετὰ τὴν μορφὴν ποὺ λέγεται προοδευτικὴ ἢ κλιμακωτὴ, δηλαδὴ τὸ σύστημα κατὰ τὸ ὁποῖο ἕνα μικρὸν εισόδημα ὅσον εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ τὴ συντήρησιν ἑνὸς σπιτιοῦ δὲν φορολογεῖται καθόλου, καὶ τὸ εισόδημα ποὺ περνᾷ τὸ σημεῖο αὐτὸ πληρῶνει φόρον μετὰ ποσοστὸ ποὺ ἀνεβαίνει ὅσο μεγαλύτερο γίνεται τὸ εισόδημα.

Ἡ μετὰ βεβαιὰν εἰλικρίνεια συνεργασία ὄλων τῶν τοπικῶν ἀντιπροσώπων δὲν πιστεύω ν' ἀμφιβάλλῃ κανεὶς πῶς θὰ συντελέσῃ στὴν **οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν** καὶ τὴν **ὕλικὴν εὐημερίαν** τοῦ τόπου μας, θεμέλιο πάντων στὸ ὁποῖο θὰ μπορέσουν οἱ Διανοούμενοί μας νὰ στήσουν κάποτε τὸ **πνευματικὸ μεγαλεῖο** του. Καὶ σχετικὰ μετὰ τὰ σημεῖα τοῦτα δὲν δυσκολεύομαι νὰ σᾶς δηλώσω πῶς μετὰ τὴν καρδιά μου ὅλη θὰ ὑποστηρίξω κάθε ἰδέαν καὶ κάθε σχέδιον συντελεστικὸν γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας, ὅπως τὴν καλύτερευσιν τῶν τρόπων καὶ εἰδῶν τῆς καλλιέργειας, τὴν ὀργάνωσιν τῶν γεωργικῶν τάξεων, κττ. καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κτηνοτροφίας, Σηροτροφίας, Μελισσοκομίας καὶ κάθε ἄλλου γεωργικοῦ ἢ σχετικοῦ μετὰ τὴν γεωργίαν κλάδου καὶ θὰ ὑποστηρίξω κάθε ἰδέαν καὶ κάθε σχέδιον συντελεστικὸν γιὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν ὄλων τῶν πλουτοπαραγωγῶν πηγῶν τοῦ τόπου, ὅπως τὴν Μεταλλευτικὴν, Βιομηχανίαν κττ. καὶ μετὰ τὴν καρδιά μου ὅλη θὰ ὑποστηρίξω κάθε ἰδέαν καὶ κάθε σχέδιον συντελεστικὸν γιὰ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου μας καὶ ἰδιαίτερος τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ὅπως τὴν ἀ-

νεξαρτησίαν τῶν δασκάλων του, (διὰ τὴν ὁποίαν κάτι ἔκαμα καὶ ἄλλοτε, καὶ διὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν ὁμοίων δέχομαι ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην.—ἀλλὰ διεκδικῶ ἀκεραίαν καὶ τὴν τιμὴν,—ὅσιν κáμινουν νὰ μοῦ ἀνίκη τὰ εἰς τὸν «Ἡμερήσιον Κήρυκα» δημοσιευθέντα τότε ἄρθρα καὶ μελέται μου, χωρὶς νὰ φοβοῦμαι ν' ἀντιμετωπίσω τὰ κατὰ τοῦ σχετικοῦ Νόμου βέλη μερικῶν ὑποψηφίων, οἱ ὅποιοι ἐκκινουῦντες ἴσως ἀπὸ μερικὲς ὑπερβασίεις περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ Νόμου καὶ τῶν ὑπευθύνων του, σὰν νὰ δικαιολογῆται κανεὶς νὰ ὁμιλῇ ἐναντίον τοῦ Προμηθεῶς καὶ τοῦ πυρὸς διότι κάποτε κάποιος τὸ χρησιμοποιοῦν διὰ πυρκαϊάς), καὶ ὅπως τὴν σύστασιν ὅσον τὸ δυνατόν πυκνωτέρου δικτύου σχολείων, τὴν εἰσαγωγὴν νέων παιδαγωγικῶν μεθόδων προσφόρων διὰ τὸν τόπον μας, τὴν ἐνθάρρουνσιν καὶ προστασίαν κάθε προσπάθειας διὰ φωτισμὸν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἐνθάρρουνσιν καὶ προστασίαν κάθε ἀξίου ἐργατῆ τῆς Σκέψεως καὶ τῆς Τέχνης καὶ γενικὰ τοῦ πνευματικοῦ περιβολιοῦ τοῦ τόσον ἱστορικοῦ καὶ τόσον ὄμορφου, μαζὶ ὅμως καὶ τόσο παραγνωρισμένου καὶ ἀδικημένου, Νησιοῦ μας.

Σχετικὰ μὲ τ' ἀνωτέρω ζητήματα ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ πίστις (τὸ κράτειν) καὶ ἡ γνῶσις πρέπει πάντα νὰ βρίσκονται ἔτοιμα στὸ πλευρὸ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ὑποστηρίξω κάθε σχετικὴν κίνησιν, ὅπως ἡ σύστασις **πισταστικῶν ἰδρυμάτων**, μὲ χαμῆλωσιν τοῦ **τόκου** εἰς τὸ κατώτερον ὄριον ποῦ εἶναι δυνατόν χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ τοποθέτησις ἐξωτερικῶν κεφαλαίων εἰς τὸν τόπον μας, καὶ μ' εὐκολίαις εἰς τὴν ἐξόφλησιν, μὲ δόσεις πληρωτέας τὴν ἐποχὴν τῶν γεννημάτων κάθε τόπου, καὶ ὅπως ἡ σύστασις **ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ** κ.τ.λ. **ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ**, μὲ τοὺς ὁποίους θὰ γίνῃ δυνατόν ν' ἀποκτηθῇ σχετικὴ Βιβλιοθήκη καὶ ἴσως ἴσως ἡ εἰδικὴ μόρφωσις ἐνὸς ἐκ τῶν μελῶν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὸν σχετικὸν Συνεταιρισμὸν, καὶ θὰ γίνῃ δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ μὲ συμφέροντας ὅρους ἀπειθείας ἀγορὰ πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν ἀναγκαίων προμηθειῶν καὶ ἀγορὰ καταναλώσεως

τῶν περισσευόντων προϊόντων κτλ. κτλ. Καὶ ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι πρέπει ν' σταματήσῃ νὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τὸν τόπον μας τὸ ποσὸ τῶν £ 92,800 τάχα ὡς **μερίδιο** τῆς Κύπρου **στὸ** δημόσιο **χρέος** τῆς Τουρκίας, καὶ, μολονότι καὶ τοῦτο βέβαια εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ Νομοθετικοῦ μας, δὲν μοῦ φαίνεται ἀκατόρθωτο, προπάντων ἂν καταβληθῇ διὰ τοῦτο ὁμόθυμος ὁργανωμένη ἐργασία ὅλων τῶν τοπικῶν ἀντιπροσώπων. Καὶ ἔχω τὴν ἀντίληψιν πὸς πρέπει—μὲ σύνεσιν βέβαια διὰ νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ ἢ ἐκ μέρους τῶν σχετικῶν σωματείων ἀρωγὴ εἰς σκοποὺς ὑψηλοῦς ἔξω τῆς πολιτειακῆς προστασίας—νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο νὰ τεθῇ εἰς κυκλοφορίαν πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ ἡ **ἐκκλησιαστικὴ περιουσία**. Καὶ **περιστολὴ** κάθε **περιττῆς διπλάνης** μοῦ φαίνεται ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα πράγματα ποῦ χρειάζονται διὰ νὰ συνυπάρξῃ ἀνύψωσις τῶν Δημοσίων Οἰκονομικῶν μαζὶ μὲ Οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν τοῦ τόπου. Καὶ ἀνάπτυξις ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερας **συγκοινωνίας** καὶ ἐκτελέσις λογικῶν **Δημοσίων ἐργῶν** ἔχω τὴν ἰδέαν πὸς συντελεῖ εἰς τὴν Οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, προάγουσα τὴν Γεωργικὴν καὶ τὴν Ἐργατικὴν τάξιν. Καὶ γενικὰ Νομοθεσία ἢ μέτρον προστατευτικῶν τῆς Γεωργίας καὶ τῆς ἀγροτικῆς καὶ ἐργατικῆς τάξεως, περιορίζον τοῦλάχιστον ἐντὸς ὁρίων ὅσον τὸ δυνατόν λογικωτέρων τὴν ἐκ μέρους τοῦ Κεφαλαίου ἐκμετάλλευσίν των, δύναμαι νὰ σὰς δηλώσω πὸς θὰ μ' ἔχη θεομὸν ὑποστηρικτὴν.

Κ' εἰς ἄλλην αὐτὴν τὴν γραμμὴν νομίζω πὸς δὲν εἶναι καθόλου ἀκατόρθωτος ἡ **συνεργασία** μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τουρκικοῦ στοιχείου.

Ἄλλὰ καὶ σὲ κάτι ἄλλο μοῦ φαίνεται πὸς δὲν θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ **συνεργασία** τῶν συνοίκων μας τοῦ ἐτέρου στοιχείου, ὅταν μὲ μίαν πολιτικὴν περίνοιαν κατορθωθῇ νὰ ἐδραιωθοῦν σχέσεις ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμήσεως μεταξύ των καὶ τῶν ἰδικῶν μας ἀντιπροσώπων. Ἐννοῶ τὴν ἐνέργειαν δι' εὐρυτέρας **πολιτικὰς ἐλευθερίας**, σχετικὰ μὲ τὰς ὁποίας δὲν δυσκολεύομαι νὰ σὰς δηλώσω πὸς

Θά εἶμαι πάντοτε πρόθυμος νὰ δεχθῶ, ἢ νὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν παροχὴν τοιαύτης εὐρύσσεως Πολιτικῶν δικαιωμάτων ἢ ἐλευθεριῶν, οἷαν θὰ ἔβλεπα ἐκάστοτε κατόπιν βαθείας ἐξετάσεως καὶ μελέτης πῶς θὰ φέρῃ πραγματικὴν ὠφέλειαν καὶ πρόδοον εἰς τὸν τόπον μας, μέχρις ὅτου φθάσῃ ἡ ὥρα τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἰδανικοῦ κάθε ἀνθρώπου μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀπολύτου Ἐλευθερίας.

Κ' ἐπειδὴ διὰ τὸν μεγάλον αὐτὸν σκοπὸν συντελεῖ πάντοτε, ἢ ἀκόμα εἶναι ἀναγκαῖα πάντοτε, ἢ συνηγορία τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τῆς παγκοσμίου διανοήσεως κύκλων, θὰ προσπαθῶ νὰ ἐπωφεληθῶ ὁ τόπος ἀπὸ κάθε περίστασι πού μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ διὰ νὰ δημιουργηθῇ ἔξω κίνησις φιλοκυπριακῆ οἰαοδήποτε φύσεως. Καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ προσπαθῶ νὰ μὴ ἀφήσω νὰ χαθῇ οἰαοδήποτε εὐκαιρία **γνωρισμοῦ τῆς Κύπρου** εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον, συμπήξεως ἀδελφικῶν ἢ συναδελφικῶν δεσμῶν μαζί του μόλις καὶ ὅπου γίνῃ τοῦτο δυνατόν, καὶ **ἐνδιαφέροντος καὶ λόγου** περὶ τῆς **Κύπρου** εἰς τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ κόσμου ὅπου θὰ ἦτο τοῦτο δυνατόν.

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Αὐτὴ εἶναι ἡ γραμμὴ τὴν ὁποίαν θ' ἀκολουθῶ ἂν ἡ ψήφος σας μετὰ τιμῆσιν μετὰ τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα τοῦ Βουλευτοῦ. Ἐπὶ τὰς προγραμματικὰς αὐτὰς δηλώσεις νομίζω πῶς εἶναι εὐκόλο ν' ἀντιληφθῆτε ὅτι σὰς εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν: πῶς δὲν εἶναι ἡ ματαιοδοξία πού με κάμνει νὰ βάλω ὑποψηφιότητα, παρὰ ἢ συναίσθησις τοῦ χρέους νὰ θέσω τὸν ἑαυτὸ μου εἰς τὴν διάθεσιν σας ἂν εὐρίσκετε πῶς οἱ σκοποὶ μου ἀξίζουσιν νὰ τοὺς δοθῇ εὐκαιρία νὰ τεθοῦν εἰς κίνησιν. Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι πρὸς τὴν ψήφον σας ἀποβλέπω μετὰ πλήρη συναίσθησιν τῆς βαρείας εὐθύνης τὴν ὁποίαν ζητῶ ν' ἀναλάβω, καὶ ὅτι ἀνάλογα αἰσθημάτων ἔχω διὰ τὴν πολυτιμότητα τῆς ψήφου σας.

Πιστεύω πῶς ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ καρτερῶ κι' ἀπὸ σας ὅμοια αἰσθημάτων πρὸς τὴν ὑποψηφιότητά μου.

Δικαιοσύνην ἀποδίδομεν ὅταν πληρώνομεν μετὰ περιφρόνησιν ἐκείνους οἱ ὅποιοι μᾶς περιφρονοῦν εἰς τέτοιον σημεῖον ὥστε χωρὶς τὸν σχετικὸν καταρτισμὸν ἢ χωρὶς τὴν ἀναγκαίαν ζέσιν ἐργασίας ἐρχονται νὰ ζητήσουν τὴν ψήφον μας ὡς ἕνα προῖον τοῦ περιβολιοῦ των, στηριζόμενοι εἰς τὴν οἰκονομικὴν των δύναμιν, καὶ ὅταν τοῦναντίον σεβώμεθα καὶ περιβάλλωμεν μετὰ τὴν ὑποστήριξιν μας ἐκείνους οἱ ὅποιοι πριχοῦ νὰ τὴν ζητήσουν τὴν ψήφον μας ἀνεμίτηρησαν ὅλον τὸ βᾶρος τῆς εὐθύνης πού θὰ τοὺς φορτώσῃ, καὶ ἔθεσαν ἐνώπιόν μας τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον σκέπτονται ν' ἀκολουθήσουν, συνάπτοντες τοιοῦτοτρόπως ἕνα εἶδος συμφωνίας μαζί μας, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ δύνανται νὰ παραβοῦν, ἢ διὰ τὴν παράβασιν τῆς ὁποίας θὰ δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ τοὺς ζητήσωμεν τὸν λόγον.

Θὰ καταλάβουν καὶ οἱ Ἕενοι πού μᾶς κυβερνοῦν πῶς εἶμεθα ἄξιοι καλύτερας τύχης, καὶ θὰ μᾶς λογαριάζουν καὶ θὰ μᾶς εὐλαβοῦνται περισσότερο, ἅμα δοῦν πῶς ἔχομεν τὴν ἱκανότητα νὰ φερώμεθα μετὰ δικαιοσύνην. «ἐν γὰρ δικαιοσύνη ἠσπλήθηδην πᾶσ' ἀρετῆ ἔστιν» εἶπαν οἱ σοφοὶ πρόγονοί μας.

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Ὅτι ζητῶ ἀπὸ σας εἶναι νὰ μελετήσετε τὸ Πρόγραμμά μου, καί, ἂν, ὅπως πιστεύω, συμφωνεῖτε πῶς εἶναι κατάλληλον διὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας τοῦ τόπου μας, νὰ συντελέσετε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν του, ὑποστηρίζοντες τὴν ὑποψηφιότητά μου καθέννας ὡς προσωπικῶς ἰδικὴν σας ὑποψηφιότητα.

Κερύνια, 1 Σεπτεμβρίου 1925.

Μ' ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην
ΣΑΒΑΣ ΧΡΙΣΤΗΣ

ΣΑΒΑΣ ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΗΣ

Πρὸς τοὺς ΕΚΛΟΓΕΙΣ τοῦ Διαμερίσματος ΚΕΡΥΝΙΑΣ.

Α.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Εἶχα μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ εἰς τὰ χωρία σας, διὰ νὰ ἔχω τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀκούσω καὶ ν' ἀπαντήσω εἰς ζητήματα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ σκεφθῆτε σχετικὰ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐρχομένης Κυριακῆς. Λυποῦμαι, ὅμως, ποὺ οἰκονομικοὶ λόγοι με ἀναγκάζουν νὰ περιορισθῶ εἰς τὸ γράμμα τοῦτο, καὶ νὰ σᾶς πληροφορήσω πὺς εἶμαι πρόθυμος ν' ἀπαντήσω μ' εὐχαρίστησιν εἰς κάθε σας σχετικὴν ἀπορίαν, ἂν μοῦ τὴν γράψετε σύντομα.

Πιστεύω νὰ ἔχετε ἀκούσει πὺς διὰ τὰς ἐκλογὰς μελῶν τῆς «Κοινοτικῆς Βουλῆς» τῆς Κύπρου μας, ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τὴν ἀποικιοκρατίαν, εἶμαι κ' ἐγὼ ὑποψήφιος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Καὶ πιστεύω πὺς δὲν εἶμαι πλέον τόσον ἀγνωστος, ὅσον ἦμεν τὸ 1925, ποὺ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἀποτάθηκα «Πρὸς τοὺς Ἐκλογεῖς τοῦ Διαμερίσματος» μου ὡς «ὑποψήφιος Βουλευτῆς Κερύνιας».

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἐνθυμίσω κάτι ποὺ ἐδήλωσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπός μας καὶ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, πὺς «ἡ ψῆφος εἶναι καὶ καθῆκον». Θὰ προσθέσω, μάλιστα, πὺς εἶναι τοιοῦτον καθῆκον ποὺ, δι' ἐκείνους ποὺ ἔχουν ψῆφον καὶ — χωρὶς εὐλόγον αἰτίαν — δὲν πηγαίνουν νὰ ψηφίσουν, θὰ ἤξιζε νὰ τιμωροῦνται μὲ τὸ νὰ τοὺς ἀφαιρεθῆ. Ὅταν δὲ τόποι ψηφοφορίας ὀρίζονται τὰ χωρία τῶν ἐκλογεῶν, ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται νὰ ἐξοδεύσων ἢ νὰ ταλαιπωρηθοῦν διὰ νὰ κάμουν χρῆσιν τῆς ψῆφου τῶν, ὅπως ἔχει πλέον ἐδῶ εἰς σημερινὸν βαθμὸν, μόνον τυφλοὶ, κευτσοὶ καὶ ἀνῆμποροι δικαιολογοῦνται νὰ ζητήσουν ἔχημα. Πρῶτη μου σύστασις, λοιπόν, ἀγαπητοὶ Συνεπαρχιώται, εἶναι νὰ πάτε ὅλοι πρόθυμοι νὰ ψηφίσετε.

Δεύτερη σύστασις μου εἶναι νὰ σκεφθῆτε καλὰ πὺς ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν μελῶν τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς ἐξαρτᾶται τὸ κατὰ πόσον θὰ κατορθώσῃ τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν του, καὶ ἡ πρόβλεψις ἢ ὁ μακροσμός τοῦ τόπου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν

μου, ἐκτὸς ἂν ἀντιληφθῶ θετικὰ ὅτι δὲν τὰς χρειάζεται. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη μοῦ ἐγίνε πάλιν αἰσθητὴ κατόπιν τῆς πληροφορίας περὶ ἔδρας εἰς τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν χωρὶς ὑποψήφιον.

Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου πραγματικὴ ἐνόησις δὲν ἐπιτυγχάνεται παρὰ μόνον μετὰ τὴν — ἐν ἰσοτιμίᾳ καὶ πλήρει κατανοήσει καὶ καλῇ πίστει — βαθεῖαν καὶ διεξοδικὴν μελέτην καὶ συζήτησιν ὅλων τῶν ἀπέψων ποὺ παρουσιάζονται καὶ ποὺ ἐνδέχεται νὰ παρουσιασθοῦν διὰ τὸ κάθε ζήτημα, συμπεριλαμβανόμενων καὶ τῶν περὶ τὸ ζήτημα, ἢ ὡς ἐκ τοῦ ζητήματος, σκοπιμότητων. Μόνον τοιοῦτοτρόπως σφρηλατουμένην πολιτικὴν γραμμὴν ἐφρόνουν καὶ φρονῶ ὡς οἰκονομὴν στερεάν, τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν. Διὰ τοῦτο ἐπροτίμων καὶ προτιμῶ πραγματικῶς δημοκρατικὴν, ἀντιπροσωπευτικὴν διαφόρων ἀπέψων, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν Βουλῶν μας, ἔπειτα ἀπὸ τὴν — 30ετῆ σχεδὸν — ἀπολυταρχικὴν ἀποικιοκρατίαν, εἴτε διὰ συνεννοήσεως εἴτε διὰ ψηφοφορίας.

Ἡ ἐσωτερικὴ μου παρέρμησις διὰ προσφορὰν τῶν ὑπηρεσιῶν μου εἰς τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν, ἐνῶ διὰ λόγους οἰκονομικοὺς δὲν ἠμποροῦσε νὰ τεθῆ εἰς ἐνεργεῖαν, ἐνετάθη μετὰ τὴν πρωὶνὴν ραδιοφωνικὴν μετάδοσιν εἰδήσεων τῆς ἡμέρας ὑποβολῆς ὑποψηφιότητων, διὰ δύο λόγους: 1) ἐμάνθανα μὲ πόσῃ προσοχῇ εἶχε γίνῃ δι' ὅλας τὰς ἔδρας τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν ἢ ἐπιλογὴ ὑποψηφίων ἀπὸ καταλλήλους ἐπιστήμονας καὶ πολίτας, μὲ ἀρκετοὺς ἐκ τῶν ὁποίων, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστάσεις, εἶχα συνεργασθῆ εἰς κοινοτικὰ καὶ κεντρικὰ ζητήματα τοῦ τόπου καὶ 2) ἐπληροφοροῦμην, ὅτι τῆς ἐπαρχίας μας ἡ κενὴ ἔδρα προσεφέρθη εἰς τὸν κ. Ἀχιλλέα Τουμάζου, ὅστις ἀπέσυρε τὴν ὑποψηφιότητά του διὰ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων ὡς ὑποψήφιος τοῦ Παγκ. Συνδέσμου Ἀγωνιστῶν. Δὲν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω τὸν κ. Ἀχιλλέα Τουμάζου, ἐπληροφορήθη ὅμως ὅτι ἐφοίτησεν εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας ἐπὶ τινα χρόνον καὶ ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ πείρα του δὲν ἀνταπεκρίνοντο πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς.

Κ. Σπυριδάκης τῆς Λευκωσίας, ὁ κ. Νίκος Ἀντωνίου τῆς Ἀμμοχώστου, ἐγὼ τῆς Κερύνιας καὶ ὁ μακ. Λαῖζος Φιλίππου τῆς Πάφου, ἐπανεκλήθη δὲ καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ κ. Σπυριδάκη, εἰσηγήσει τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀποικιοκρατίας, εἰς τὸ σημερινὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον. Ἐπίσης εἰς τὴν κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ΠΟΘΟΙ, καὶ εἰς τὸ στενότερον Ἐθνάρχικόν Συμβούλιον, τὸ γνωστὸν ὡς «Γραφεῖον Ἐθνάρχιας», καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεώς του. Δὲν ἀναφέρω τὸ Κεντρικὸν τῆς Νήσου Διοικητικὸν Συμβούλιον (Μετζιλίς Ἰταρέ), τοῦ ὁποῦ αἱ κατὰ Νόμον ἀρμοδιότητες ἔχουν εὐρύτητα, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπανεφέρεν εἰς τὴν μνήμην ἢ ἀνάγκωσις τοῦ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν Κοινοτικῶν Βουλῶν ἀρθρου τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας. Δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ἀναφέρω, διότι κατὰ τὰς δύο διετεῖς περιόδους, ποὺ ὑπῆρξα μέλος του, δὲν συνεκλήθη ὡς μία συνεδρίασις, καὶ διὰ τοῦτο ἠρνήθη νὰ συνεχίσω «ὑπηρεσίαν», ὀλίγον ὕστερα δὲ κατηργήθη ὁ Θεσμός, ἢ «ἡλλαξ» τὸ ὄνομα.

Δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ ὀμιλήσω διὰ τὸ πὺς προσέφερα τὰς ὑπηρεσίας μου. Ἡμπορῶ μόνον νὰ ἐνθυμίσω, ὅτι εἰς διαφόρους περιπτώσεις ἔδωκα δείγματα ὅτι τὰς ἐνεργείας καὶ ἀποφάσεις μου δὲν ἐπηρέαζον προσωπικὰ μου σχέσεις, ἀλλὰ μόνον τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ τὸ πρὸς τὸν Τόπον μας καθῆκον μου, καὶ ὅταν ἀκόμα διέβλεπα ὅτι εἶχα ν' ἀντιμετωπίσω καὶ δυσχερέσκια φίλων μου.

Γ.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Τρεῖς ἔδραι παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας διὰ τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν. Ἀπὸ αὐτὰς ἡ μία ἀνήκει εἰς τὴν Μαρωνιτικὴν Κοινότητα τῆς Ἐπαρχίας μας, κ' ἐπειδὴ ὁ κ. Μαυρίδης εἶναι ὁ μόνος ὑποψήφιος της, οὐσιαστικῶς εἶναι ἤδη τὸ μαρωνιτικὸν μέλος τῆς ἑλληνικῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς. Θεωρῶ χρέος μου ὅμως νὰ σᾶς συστήσω ν' ἀποδείξετε τὰ πρὸς τὴν μαρωνιτικὴν κοινότητα φιλικὰ καὶ ἀδελφικὰ αἰσθη-

χωρία των εκλογών, ώστε να μη χρεώνεται να εθεδεύσων ή να ταλαιπωρηθούν διά να κάμουν χρήσιμ της ψήφου των, όπως έχει γίνει πλέον εδώ εις σημαντικόν βαθμόν, μόνον τυφλοί, κούρσοι και άνημποροι δικαιολογούνται να ζητήσουν όχημα. Πρώτη μου σύστασις, λοιπόν, αγαπητοί Συνεπαρχιώται, είναι να πάτε όλοι πρόθυμα να ψηφίσετε.

Δεύτερη σύστασις μου είναι να σκεφθήτε καλά πώς από την έκλογήν μελών της Κοινοτικής Βουλής εξαρτάται το κατά πόσον θα κατορθώση το Σώμα τουτο να εκπληρώση τον σκοπόν του, και ή πρόεδρος ή ο μακρασμός του Τόπου, όσον αφορά εις την εσωτερικήν του κατάστασιν. 'Επιθυμώ να καταλάβετε πώς ή σημασία της Κοινοτικής Βουλής δεν είναι μικρότερη από την σημασίαν της Βουλής των 'Αντιπροσώπων. 'Η έργασία της Κοινοτικής Βουλής είναι πολυπλοκώτερη από της Βουλής των 'Αντιπροσώπων, και, χωρίς άλλο, διά τον Κυπριακόν Λαόν ή άπεστολή της είναι ή ζωτικώτερη. Διά να θεβαιωθήτε, θα είναι άρκετόν, πιστεύω, να μάθετε πώς όλα τα εκπαιδευτικά και θρησκευτικά ζητήματα, όλα τα ζητήματα που αναφέρονται εις την άγωγήν, την μόρφωσιν, και την διδασκαλίαν, καθώς και τα ζητήματα «προσωπικής καταστάσεως» ή του «δικαίου των προσώπων», και τα Δικαστήρια που θα δικάζουν «πολιτικής φύσεως» διαφοράς διά ζητήματα «προσωπικής καταστάσεως» και θρησκευτικά, το ζήτημα επιβολής προσωπικών φόρων και τελών, και τρεις ή τέσσερις άλλαι σειραι ζητημάτων, υπάρχουν εις την κοινοτικήν βουλήν. Και κάθε σειρά ζητημάτων από αυτάς περιλαμβάνει δεκάδες — οι πρώτες δύο μάλιστα, εκατοντάδες — κλάδους και παρακλάδια ζητημάτων.

'Αφού το κυριώτερον μέρος της τύχης και του μέλλοντος του Τόπου μας, ή πρόεδρος ή ο μακρασμός του, εξαρτώνται από την Κοινοτικήν Βουλήν, δεν πιστεύω να υπάρχει κανείς που ν' άμφισβάλη ότι τα μέλη της πρέπει ν' ανταποκρίνονται εις το ύψος της άποστολής της. Οι γνώσεις, ή πείρα, ο γενικός καταρτισμός των άφ' ένός και ο χαρακτήρας και ή ακεραιότης των, από την άλλην, να εύρισκονται εις επιπεδον πολύ ύψηλόν.

B.

"Ερχομαι τώρα εις τας εκλογάς της έρχομένης Κυριακής.

'Από καιρού αναφέρθησαν όνόματα 4 συμπολιτών και συνεπαρχιωτών ως ευνοηθέντα να υποδειχθούν προς πλήρωσιν των 4 ελληνικών έδρών των 2 Βουλών, όσον δηλαδή ώρίσθησαν ως δικαίωμα της επαρχίας μας. 'Ηκούσθησαν δε και άλλοι φιλοτιμούμενοι να προσφέρουν τας υπηρεσίας των εις τον Τόπον. Κατόπιν δημοσιεύσεως δηλώσεων τινων τελευταίας, όμως, περιήλθεν εις γνώσιν μου ότι ως προς μίαν των ελληνικών έδρών της Κοινοτικής Βουλής δεν ύπηρχεν υποψηφιότης. Περί της άλλης γνώριζα ότι είχεν υποδειχθή υπό εκπαιδευτικών όργανώσεων ο κ. Ι. Χαρμαντάς, Διευθυντής της 'Αστικής Σχολής Λαπήθου.

Είχα και έχω άρχην μου, γνωστήν εις πολλούς συμπολίτας μου και άρκετους συνεπαρχιώτας, να έχω πάντοτε τας υπηρεσίας μου εις την διάθεσιν του Τό-

πιστήμονας και πολιτας, με άρκετους εκ των όποιων, κατά διαφόρους καιρούς και περιστάσεις, είχα σύναργασθή εις κοινοτικά και κεντρικά ζητήματα του Τόπου και 2) έπληροφόρουν, ότι της επαρχίας μας ή κενή έδρα προσφέρθη εις τον κ. 'Αχιλλέα Τουμάζου, όστις απέσυρε την υποψηφιότητά του διά την Βουλήν των 'Αντιπροσώπων ως υποψήφιος του Παγκ. Συνδέσμου 'Αγωνιστών. Δεν είχα ευκαιρίαν να γνωρίσω τον κ. 'Αχιλλέα Τουμάζον, έπληροφόρην όμως ότι έφοίτησεν εις το Γυμνάσιόν μας επί τινα χρόνον και ότι ή μόρφωσις και πείρα του δεν ανταπεκρίνοντο προς τας ανάγκας της Κοινοτικής Βουλής.

Χωρίς να επηρεάζεται καθόλου ή εκτίμησίς μου διά την προθυμίαν του κ. 'Αχιλλέα Τουμάζου να προσφέρει τας υπηρεσίας του, έφ' όσον του ζήτηθή να πράξη εύτα, φρονούμεν ότι ή άπ' εδώ εισήγησις υποδειξέως του ως υποψηφίου, άφ' ένός μεν ήτο πρόδηλος προσβάδεια προσβολής της Κερύνιας, παρουσιαζομένης ως μη έχουσης πρόσωπα κατάλληλα διά την έδραν της Κοινοτικής Βουλής, άφ' έτέρου δε και πρόδηλος άσέβεια ή άγνοια των εισηγητών προς την άποστολήν της Κοινοτικής Βουλής και άδιαφορία διά την τύχην της Πατρίδος μας, προδίδοντα έλλειψιν πραγματικώς πατριωτικού φρονήματος, άφού το έρριπτον μέχρι εύτελους κομματικού συμφέροντος. Κατόπιν διευθετήσεως του οικονομικού κωλύματος, έθεώρησα ότι μου επεβάλλετο και ως καθήκον ή υποβολή υποψηφιότητός μου, προς διαμαρτυρίαν διά την προσβολήν της επαρχίας μας και διά την επίβουλήν κατά του μέλλοντος της Νήσου μας.

'Είναι, πραγματικώς, πολύ άνιάρδον ν' αναγκάζεται κανείς να περιαιτωληθή. 'Αφού όμως υπέδειξα πώς ο υποψήφιος διά την Κοινοτικήν Βουλήν πρέπει να έχη προσόντα άνάλογα με το ύψος της άποστολής της, έχω υποχρέωσιν να σας πληροφορήσω και διά τον έαυτόν μου τί προσόντα έχει.

Νομίζω πώς δεν αὐταπατόμαι, αγαπητοί Συνεπαρχιώται, αν πιστεύω πώς και διά τα εκπαιδευτικά και διά τα θρησκευτικά και δι' όλα τα άλλα ζητήματα της Κοινοτικής Βουλής αι γνώσεις, ή πείρα και ο καταρτισμός μου δεν είναι κατώτερα από κανενός άλλου εις την επαρχίαν μας. Νομίζω πώς δεν είναι όλίγοι οι συνεπαρχιώται μου που ζαίρουν ότι έχω πάρι μέρος εις διάφορα κοινοτικά ζητήματα. Σας προσέτω μόνον πώς διά τα εκπαιδευτικά ζητήματα της πόλεώς μου, εργάζομαι από το 1915, με άπομάκρυνσιν μου εις 3 μόνον περιόδους (σύνολον 7 περίπου ετών), με τα τας όποιας έκκαλούμην πάλιν να προσφέρω τας υπηρεσίας μου μέχρι σήμερα' διά το Δημαρχείον, από το 1920 ως το 1935 και από το 1943 μέχρι σήμερα' και είμαι Γενικός Γραμματέυς των Θρησκευτικών 'Ορθόδοξων 'Ιδρυμάτων της Μητροπολιτικής περιφέρειας Κερύνιας, από το 1944. Διά μικρότερα χρονικά διαστήματα ύπηρέτησα ως μέλος του Συμβουλίου του Γυμναστικού και άλλου τύπου Συλλόγων, του εις την πόλιν μας επαρχιακού Νοσοκομείου, άρδευτικού σχεδίου, του υπό την άποικιοκρατίαν 'Ελληνικού 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, μέχρις ότου παρητήθημεν ο κ.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Τρεις έδραι παρεχωρήθησαν εις την 'Επαρχίαν μας διά την Κοινοτικήν Βουλήν. 'Από αυτάς ή μία άνήκει εις την Μαρωνιτικήν Κοινότητα της 'Επαρχίας μας, κ' επειδή ο κ. Μαυρίδης είναι ο μόνος υποψήφιος της, εύσαστικώς είναι ήδη το μαρωνιτικόν μέλος της ελληνικής Κοινοτικής Βουλής. Θεωρώ χρέες μου όμως να σας συστήσω ν' αποδείξετε τα προς την μαρωνιτικήν κοινότητα φιλικά και άδελφικά αισθήματά μας, ψηφίζοντες τον αντίπροσώπόν της.

'Ως προς τα ελληνικά μέλη της Κοινοτικής Βουλής, ή επαρχία μας δικαιούται εις δύο έδρας, ενώ οι υποψήφιοι είμεθα τρεις. 'Ο κ. 'Ιωάννης Χαρμαντάς, ο κ. 'Αχιλλέας Τουμάζος κ' εγώ. 'Από τους άλλους δύο, χωρίς κανένα διαταγμόν πρέπει να προτιμηθή ο κ. Χαρμαντάς, τον όποιον υπέδειξαν και αι εκπαιδευτικά όργανώσεις, διότι, λόγω του επαγγέλματός του, έχει γνώσεις και πείραν διά την σειράν των ζητημάτων της Κοινοτικής Βουλής που αναφέρονται εις την άγωγήν, παιδείαν και διδασκαλίαν και ικανότητα μελέτης δι' όλας τας άλλας σειράς.

Ζήτημα έκλογής άπομένει μόνον μεταξύ του κ. Τουμάζου και εμού. 'Ως προς την καταλληλότητα έκάστου, έχω ήδη γράψει. "Αν ο κ. 'Αχιλλέας Τουμάζος έχει την σύνεσιν και την εργατικότητα του άδελφού του κ. Νικόλα Τουμάζου, που είχα ευκαιρίαν να γνωρίσω, θα είναι κατάλληλος διά πολλάς άλλας ανάγκας της Κυπριακής Πολιτείας, όχι όμως διά την Κοινοτικήν Βουλήν, της όποιας το πολύμορφον και πολύμοχθον έργον εν συντομία άνέφερα. Ξεύρω τι ρόλον παίζουν συνήθως εις την προτίμησιν υποψηφίων αι προσωπικαι σχέσεις μαζί τους ή με τους εισηγητάς της υποψηφιότητός των. Αι προσωπικαι σχέσεις όμως δεν επιτρέπεται να μας επηρεάζουν εις την έπτελεσιν δημοσίων καθηκόντων. Και τοιούτον καθήκον είναι ή διάθεσις της ψήφου, όπως εδήλωσε και ή κ. Α. Μακαριότιης.

'Επιθυμώ, λοιπόν, να σας παρακαλέσω να προσέλθετε με προθυμίαν εις την ψηφοφορίαν, άφού προηγουμένως μάθετε από άμερόληπτα πρόσωπα τον τρόπον που γίνεται ή ψηφισις. "Αν ή συνείδησίς σας είναι υπέρ της υποψηφιότητός μου, θα γράψετε σταυρόν εις το κιώτιον που είναι δίπλα το όνομά μου ή εις οιονδήποτε μέρος γύρω από το όνομά μου εις το πρασινόχρωμον φύλλον του ψηφοδέλιου. Εις το λευκόν φύλλον του ψηφοδέλιου θα γράψετε σταυρόν μόνον πρό του όνόματος του Έλληνος υποψηφίου που προτιμάτε (λόγου χάριν του κ. Χαρμαντά) και του κ. Μαυρίδη. "Οχι όμως και εις τα τρία όνόματα, ούτε εις το τετράγωνον που είναι κάτω από τα 3 όνόματα, διότι τότε θα είναι άκυρον το ψηφοδέλιόν σας. 'Ο Θεός να μας όδηγή και παραστήκη όλους μας διά το καλόν του Τόπου μας.

Με πολλήν άγάπην κ' εκτίμησιν

ΣΑΒΑΣ ΘΕΟΔ. ΧΡΙΣΤΗΣ

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Είχα μεγάλην επιθυμίαν να σας επισκεφθῶ εἰς τὰ χωρία σας, διὰ νὰ ἔχω τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀκούσω καὶ ν' ἀπαντήσω εἰς ζητήματα πού θά μπορούσε νὰ σκεφθῆτε σχετικὰ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐρχομένης Κυριακῆς. Ἀποῦμαι, ὅμως, πρὸς οἰκονομικοὺς λόγους νὰ ἀναγκάζω νὰ περιορισθῶ εἰς τὸ γράμμα τοῦτο, καὶ νὰ σας πληροφόρησά πὼς εἰμαι πρόθυμος ν' ἀπαντήσω μ' εὐχαρίστησιν εἰς κάθε σας σχετικὴν ἀπορίαν, ἂν μοῦ τὴν γράψετε σύντομα.

Πιστεύω νὰ ἔχετε ἀκούσει πὼς διὰ τὰς ἐκλογὰς μελῶν τῆς «Κοινοτικῆς Βουλῆς» τῆς Κύπρου μας, ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τὴν ἀποικιοκρατίαν, εἰμαι κ' ἐγὼ ὑποψήφιός εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας. Καὶ πιστεύω πὼς δὲν εἰμαι πλέον τόσον ἀγνωστος, ὅσον ἦμεν τὸ 1925, πού ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ἀποτάθηκα «Πρὸς τοὺς Ἐκλογεῖς τοῦ Διαμερισματος» μου ὡς «ὑποψήφιός Βουλευτῆς Κερύνιας».

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐπιθυμῶ νὰ σας ἐνθυμίσω κάτι πού ἐδήλωσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπός μας καὶ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, πὼς «ἡ ψήφος εἶναι καὶ καθήκον». Θὰ προσέσω, μάλιστα, πὼς εἶναι τοιοῦτον καθήκον πού, δι' ἐκείνους πού ἔχουν ψήφον καὶ — χωρὶς εὐλογον αἰτίαν — δὲν πηγαίνουν νὰ ψηφίσουν, θά ἤξιζε νὰ τιμωροῦνται μετὰ τὸ νὰ τοὺς ἀφαιρεθῆ. Ὅταν δὲ τόποι ψηφοφορίας ὀρίζονται τὰ χωρία τῶν ἐκλογέων, ὥστε νὰ μὴ χρειάζεσθαι νὰ ἐξεδεύσονται ἢ νὰ ταλαιπωρηθοῦν διὰ νὰ κάμουν χρῆσιν τῆς ψήφου των, ὅπως ἔχει γίνεαι πλέον ἐδῶ εἰς σημερινὸν βαθμὸν, μόνον τυφλοὶ, κωτικοὶ καὶ ἀνήμποροι δικαιολογοῦνται νὰ ζητήσουν ἄγκημα. Πρῶτη μου σύστασις, λοιπόν, ἀγαπητοὶ Συνεπαρχιώται, εἶναι νὰ πᾶτε ὅλοι πρόθυμοι νὰ ψηφίσετε.

Δεύτερη σύστασις μου εἶναι νὰ σκεφθῆτε καλὰ πὼς ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν μελῶν τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς ἐξαρτᾶται τὸ κατὰ πόσον θά κατορθώσῃ τὸ Σῶμα τοῦτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν του, καὶ ἡ πρόοδος ἢ ὁ μακροσμός του Τόπου, ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν ἑσωτερικὴν του κατάστασιν. Ἐπιθυμῶ νὰ καταλάβετε πὼς ἡ σημασία τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς δὲν εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὴν σημασίαν τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων. Ἡ ἐργασία τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς εἶναι πολυπλοκώτερη ἀπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, καὶ, χωρὶς ἄλλο, διὰ τὸν Κυπριακὸν Λαὸν ἡ ἀποστολή της εἶναι ἡ ζωτικώτερη. Διὰ νὰ θεβαιωθῆτε, θά εἶναι ἀριετόν, πιστεύω, νὰ μάθετε πὼς ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα, ὅλα τὰ ζητήματα πού ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀγωγὴν, τὴν μόρφωσιν, καὶ τὴν διδασκαλίαν, καθὼς καὶ τὰ ζητήματα «προσωπικῆς καταστάσεως» ἢ τοῦ «δικαίου τῶν προσώπων», καὶ τὰ Δικαστήρια πού θά δικάζουν «πολιτικῆς φύσεως» διαφορὰς διὰ ζητήματα «προσωπικῆς καταστάσεως» καὶ θρησκευτικὰ, τὸ ζήτημα ἐπιβολῆς προσωπικῶν φόρων καὶ τελῶν, καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρις ἄλλαι σειραὶ ζητημάτων, ὑπάγονται εἰς τὴν κοινοτικὴν βουλὴν. Καὶ κάθε σειρά ζητημάτων ἀπὸ αὐτὰς περιλαμβάνει δεκάδες — οἱ πρῶτες δύο μάλιστα, ἑκατοντάδες — κλάδους καὶ παρακλάδια ζητημάτων.

Ἐποῦ τὸ κυριώτερον μέρος τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Τόπου μας, ἡ πρόοδος ἢ ὁ μακροσμός του, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν, δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχη κανεὶς πού ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὰ μέλη της πρέπει ν' ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της. Οἱ γνώσεις, ἡ πεῖρα, ὁ γενικός κατάρτισμός των ἀπ' ἑνὸς καὶ ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ ἀνε-

που μου, ἐκτὸς ἂν ἀντιληφθῶ θετικὰ ὅτι δὲν τὰς χρειάζεται. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆ μου ἔγινε πάλιν αἰσθητὴ κατόπιν τῆς πληροφορίας περὶ ἔδρας εἰς τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν χωρὶς ὑποψήφιον.

Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου πραγματικὴ ἐνόησις δὲν ἐπιτυγχάνεται παρὰ μόνον μετὰ τὴν — ἐν ἰσοτιμίᾳ καὶ πληρεῖ κατανοήσῃ καὶ καλῇ πίστει — θαθεῖαν καὶ διεξοδικὴν μελέτην καὶ συζήτησιν ὅλων τῶν ἀπέφωρον πού παρουσιάζονται καὶ πού ἐνδέχεται νὰ παρουσιασθοῦν διὰ τὸ κάθε ζήτημα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν περὶ τὸ ζήτημα, ἢ ὡς ἐκ τούτο ζήτηματος, σκοπιμότητων. Μόνον τοιούτοτρόπως σφρηπλατουμένην πολιτικὴν γραμμὴν ἐφρόνουν καὶ φρονῶ ὡς οἰκονομὴν στερεὰν, τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν πέτραν. Διὰ τοῦτο ἐπρωτίμων καὶ προτιμῶν πραγματικῶς δημοκρατικῆν, ἀντιπροσωπευτικὴν διαφόρων ἀπέφωρον, τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν Βουλῶν μας, ἔπειτα ἀπὸ τὴν — 30ετὴ σχεδὸν — ἀπολυταρχικὴν ἀποικιοκρατίαν, εἴτε διὰ συνεννοήσεως εἴτε διὰ ψηφοφορίας.

Ἡ ἑσωτερικὴ μου παρόρμησις διὰ προσφορὰν τῶν ὑπηρεσιῶν μου εἰς τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν, ἐνῶ διὰ λόγους οἰκονομικοὺς δὲν ἤμπορούσε νὰ τεθῆ εἰς ἐνέργειαν, ἐνετάθῃ μετὰ τὴν πρῶτιν ἠραδιοφωνικὴν μεταδόσιν εἰδήσεων τῆς ἡμέρας ὑποβολῆς ὑποψηφιότητων, διὰ δύο λόγους: 1) ἐμάνθανα μετὰ πόσῃ προσηκῆν εἶχε γίνεαι δι' ὅλας τὰς ἔδρας τῶν ἄλλων ἑπαρχιῶν ἡ ἐπιλογὴ ὑποψηφίων ἀπὸ καταλλήλους ἐπιστήμονας καὶ πολίτας, με ἀρχετοῦς ἐκ τῶν ὁποίων, κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστάσεις, εἶχα συνεργασθῆ εἰς κοινοτικὰ καὶ κεντρικὰ ζητήματα τοῦ Τόπου καὶ 2) ἐπληροφοροῦμαι, ὅτι τῆς ἑπαρχίας μας ἡ κενὴ ἔδρα προσεφέρθη εἰς τὸν κ. Ἀχιλλέα Τουμάζου, ὅστις ἀπευρε τὴν ὑποψηφιότητά του διὰ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων ὡς ὑποψήφιος τοῦ Παγκ. Συνδέσμου Ἀγωνιστῶν. Δὲν εἶχα εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω τὸν κ. Ἀχιλλέα Τουμάζου, ἐπληροφορήθην ὅμως ὅτι ἐφοίτησεν εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας ἐπὶ τινα χρόνον καὶ ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ πεῖρα του δὲν ἀνταπεκρίνοντο πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς.

Χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται καθόλου ἡ ἐκτίμησις μου διὰ τὴν προθυμίαν τοῦ κ. Ἀχιλλέα Τουμάζου νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του, ἐφ' ὅσον τοῦ ἐζητήθη νὰ πράξῃ οὕτω, φρονούμεν ὅτι ἡ ἀπ' ἐδῶ εἰσήγησις ὑποδείξεώς του ὡς ὑποψηφίου, ἀπ' ἑνὸς μεν ἦτο πρόδηλος προσπάθεια προσβολῆς τῆς Κερύνιας, παρουσιαζομένης ὡς μὴ ἐχούσης πρόσωπα κατάλληλα διὰ τὴν ἔδραν τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς, ἀπ' ἑτέρου δὲ καὶ πρόδηλος ἀσέβεια ἢ ἀγνοία τῶν εἰσηγητῶν πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς καὶ ἀδιαφορία διὰ τὴν τύχην τῆς Πατρίδος μας, προδίδοντα ἑλλείψιν πραγματικῶς πατριωτικοῦ φρονήματος, ἀφοῦ τὸ ἐρωπὸν μέχρι εὐτελοῦς κομματικοῦ συμφέροντος. Κατόπιν διευθετήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ κωλύματος, ἐθεώρησα ὅτι μοῦ ἐπεβάλλετο καὶ ὡς καθήκον ἡ ὑποβολὴ ὑποψηφιότητός μου, πρὸς διαμαρτυρίαν διὰ τὴν προσβολὴν τῆς ἑπαρχίας μας καὶ διὰ τὴν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ μέλλοντος τῆς Νήσου μας.

Εἶναι, πραγματικῶς, πολὺ ἀνιαρὸν ν' ἀναγκάζεσθαι κανεὶς νὰ περιαιτολογήσῃ. Ἐποῦ ὅμως ὑπέδειξα πὼς ὁ ὑποψήφιός διὰ τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν πρέπει ν' ἔχη προσόντα ἀνάλογα μετὰ τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της, ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ σας πληροφόρησά καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου τί προσόντα ἔχει.

Κ. Σπυριδάκης τῆς Λευκωσίας, ὁ κ. Νίκος Ἄντωνιου τῆς Ἀμμοχώστου, ἐγὼ τῆς Κερύνιας καὶ ὁ μακ. Λοῖζος Φιλίππου τῆς Πάφου, ἐπανεκλήθη δὲ καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ κ. Σπυριδάκη, εἰσηγήσει τοῦ Μακαριώτατου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀποικιοκρατίας, εἰς τὸ σημερινὸν Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον. Ἐπίσης εἰς τὴν κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ΠΟΘΟΙ, καὶ εἰς τὸ στενωτέρον Ἐθναρχικὸν Συμβούλιον, τὸ γνωστὸν ὡς «Γραφεῖον Ἐθναρχίας», καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεώς του. Δὲν ἀναφέρω τὸ Κεντρικὸν τῆς Νήσου Διοικητικὸν Συμβούλιον (Μετζιλίς Ἰταρέ), τοῦ ὁποίου αἱ κατὰ Νόμον ἀρμοδιότητες ἔχουν εὐρύτητα, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπιπέφευεν εἰς τὴν μνήμην ἡ ἀνάγνωσις τοῦ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν Κοινοτικῶν Βουλῶν άρθρου τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας. Δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸ ἀναφέρω, διότι κατὰ τὰς δύο διετείς περιόδους, πού ὑπῆρχα μέλος του, δὲν συνεκλήθη οὔτε μία συνεδρίασις, καὶ διὰ τοῦτο ἠρνήθη νὰ συνεχίσω «ὕπηρεσίαν», ὅλιγον ὕστερα δὲ κατηργήθη ὁ Θεσμός, ἢ «ἠλάξῃ» τὸ ὄνομα.

Δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ ὀμιλήσω διὰ τὸ πὼς προσέφερα τὰς ὑπηρεσίας μου. Ἐμπορῶ μόνον νὰ ἐνθυμίσω, ὅτι εἰς διαφόρους περιπτώσεις ἔδωκα δείγματα ὅτι τὰς ἐνεργείας καὶ ἀποφάσεις μου δὲν ἐπηρέαζον προσωπικαὶ μου σχέσεις, ἀλλὰ μόνον τὸ δημόσιον συμφέρον καὶ τὸ πρὸς τὸν Τόπον μας καθήκον μου, καὶ ὅταν ἀκόμα διέβλεπα ὅτι εἶχα ν' ἀντιμετωπίσω καὶ δυσάρεστικαν φίλων μου.

Γ.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΑΙ,

Τρεῖς ἔδραι παρεχωρήθησαν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μας εἰς τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν. Ἀπὸ αὐτὰς ἡ μία ἀνῆκει εἰς τὴν Μακρονιτικὴν Κοινότητα τῆς Ἐπαρχίας μας, κ' ἐπειδὴ ὁ κ. Μαυρίδης εἶναι ὁ μόνος ὑποψήφιος της, οὐσιαστικῶς εἶναι ἤδη τὸ μακρονιτικὸν μέλος τῆς ἑλληνικῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς. Θεωρῶ χρέος μου ὅμως νὰ σας συστήσω ν' ἀποδείξετε τὰ πρὸς τὴν μακρονιτικὴν κοινότητα φιλικὰ καὶ ἀδελφικὰ αἰσθηματὰ μας, ψηφίζοντες τὸν ἀντιπρόσωπόν της.

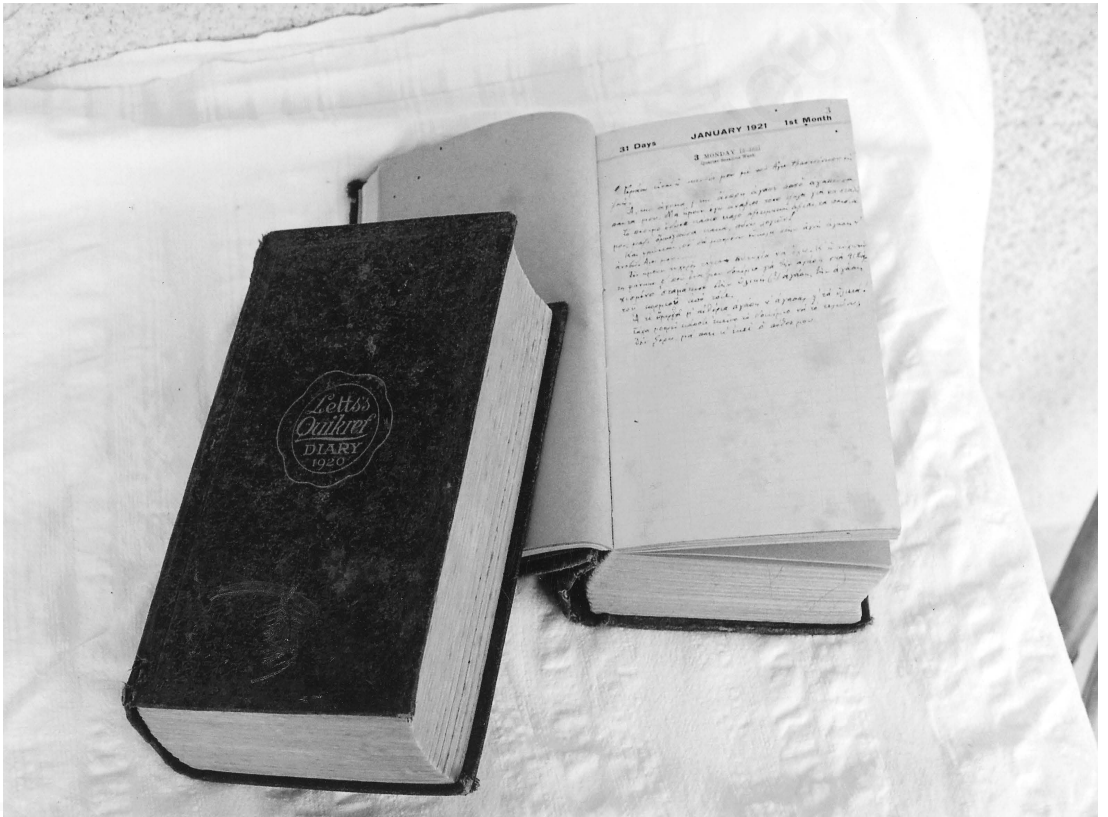
Ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ μέλη τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς, ἡ ἐπαρχία μας δικαιούται εἰς δύο ἔδρας, ἐνῶ οἱ ὑποψήφιοι εἴμεθα τρεῖς. Ὁ κ. Ἰωάννης Χαριμαντᾶς, ὁ κ. Ἀχιλλέας Τουμάζος κ' ἐγὼ. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους δύο, χωρὶς κανένα διαταγμὸν πρέπει νὰ προτιμηθῆ ὁ κ. Χαριμαντᾶς, τὸν ὁποῖον ὑπέδειξαν καὶ αἱ ἐκπαιδευτικὰ ὄργανώσεσις, διότι, λόγω τοῦ ἐπαγγελλομένου του, ἔχει γνώσεις καὶ πεῖραν διὰ τὴν σειραν τῶν ζητημάτων τῆς Κοινοτικῆς Βουλῆς πού ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀγωγὴν, παιδείαν καὶ διδασκαλίαν καὶ ικανότητα μελέτης δι' ὅλας τὰς ἄλλας σειράς.

Ζήτημα ἐκλογῆς ἀπομένει μόνον μεταξὺ τοῦ κ. Τουμάζου καὶ ἐμοῦ. Ὡς πρὸς τὴν καταλληλότητα ἐκάστου, ἔχω ἤδη γράψαι. Ἄν ὁ κ. Ἀχιλλέας Τουμάζος ἔχει τὴν σύμφων καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἀδελφοῦ του κ. Νικόλα Τουμάζου, πού εἶχα εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσω, θά εἶναι κατάλληλος διὰ πολλὰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας, ὅχι ὅμως διὰ τὴν Κοινοτικὴν Βουλὴν, τῆς ὁποίας τὸ πολύμορφον καὶ πολύμοχθον ἔργον ἐν συντομίᾳ ἀνεφέρα. Ξεῦρα τι ρόλον παίξουν συνήθως εἰς τὴν προτίμησιν ὑποψηφίων αἱ προσωπικαὶ σχέσεις μαζί τους ἢ μετὰ τοὺς εἰσηγητὰς τῆς ὑποψηφιότητός των. Αἱ προσωπικαὶ σχέσεις μί-

Φωτογραφικό πορτρέτο του Σάβα Χρίστου, όταν ήταν τελειόφοιτος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ημ. 25(10)/3/1911.

ΔΥΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΣΑΒΑ ΧΡΙΣΤΗ 1920 – 1921

Τα ημερολόγια τα χάρισε ο Σάβας Χρίστος στο γιο του Δώρο Χρίστη-Ιγερινό, όταν ο τελευταίος του έδειξε την πρώτη συλλογή του σκόρπιου έργου του που έκανε ύστερα από έρευνα. Υπήρχε και τρίτο ημερολόγιο, του 1922, που δυστυχώς είναι χαμένο στις λεηλασίες που ακολούθησαν την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974.

Θράσυ.
Μοταχίς με το Φόβο μου κατοικούμε ^{σήμερα} στο σπίτι.
Πηγαμένοι οι άλλοι στη Λευμοσία, θα μας ἀναγγίλουν τώρα
στην οργία τους. Ἐμείς δὲ μινοῦμε νοιμάτα το σαρδί.

Κι ὅπως δὲν ἔχω γὰρ δουριά ὄρεξη ἔδυναρη. Σὺν ἀχα
μνά τὰ νύρα μου ἔ' το μωαό μου. ὡς ἡ ἡ καρδιά μου,
ὅταν κρύα τὰ ἔχει γίνεται μου γρη οἰά τίποτες. Νύρα,
νύρα, μαυρὶ, ἀσάτσια....

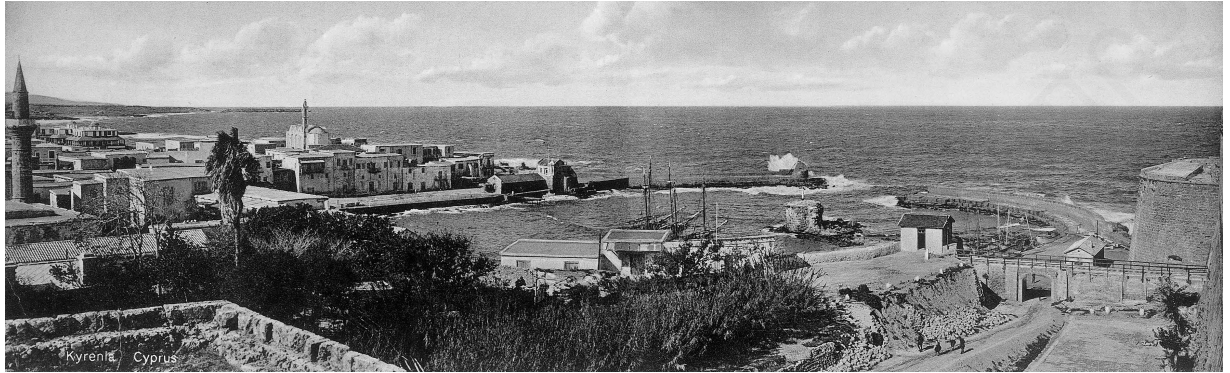
Ἄ, ὡς ἀταμούδιτ κάρδα ἡ γυχή μου γέρω ἀπο
το σκεπόρωτο μιας δράσης σκηπρατικῆς με ἀδία-
κωαυς! Τάχα τὰ σκαρμε δ'ἀδύρωαί τὰ θηδὸν μοταχά,
ὄνικρα, ἔ' χερμαίρες τὰ κνηχαγία πάντα; ἢ μήπως ἡ
τω γὰρ ἔ' κριμα τὴ δίνῃ μου τὴχη τὰ ἄστυμεύα
στὴ σπητῆ μου μέσα;

Ἄ ναι ἡ Ζωὴ χίμαρα τὰ εἶναι δὲ μορφή γὰρ πάντα
τὸ σκεπο κάρδα δὲ γίνεται ἀγῆδια, δὲ τὸ κάρδου οἱ
διαρχεοί. Καί, φαίνεται, σοῦ μαυριά ἀπὸ τὴν σορτεία
τὴ διαρχήνων κατοικίω ἔχω....

Καὶ κατοικίω σὸ σπῆτε τώρα μοταχίς με το σαρδί
μου!

Τα «ορμάνια» (ρουμάνια) του Λόρτου ή Εγγλέζου, που σπλώνονταν κατά μήκος της παραλίας δυτικά της Κερύνειας μέχρι το ξωκλήσι της Παναγίας Γλυκιώτισσας, γεμάτα μρωμένους θάμνους, αγριολούλουδα, ασφόδελους. Στη φωτογραφία τα δυο παιδιά είναι τα εξαδέλφια Ξάνθος Σπ. Χαραλαμπίδης και Κοραλλία Χαραλάμπους τη δεκαετία του 1920. Στο βάθος μέσα στη θάλασσα το κομπονήσι. (Αρχείο Ρίτας Κότσαπα).

Μέρος στενόμακρης καρτ ποστάλ της Κερύνειας που κυκλοφόρησε το τουριστικό γραφείο Μαντοβάνη που έφερνε ομάδες τουριστών με καράβι στην Κερύνεια τη δεκαετία του 1920.

¹¹ Εφημ. *Ημερήσιος Κήρυξ*, 17(30)/11/1922.

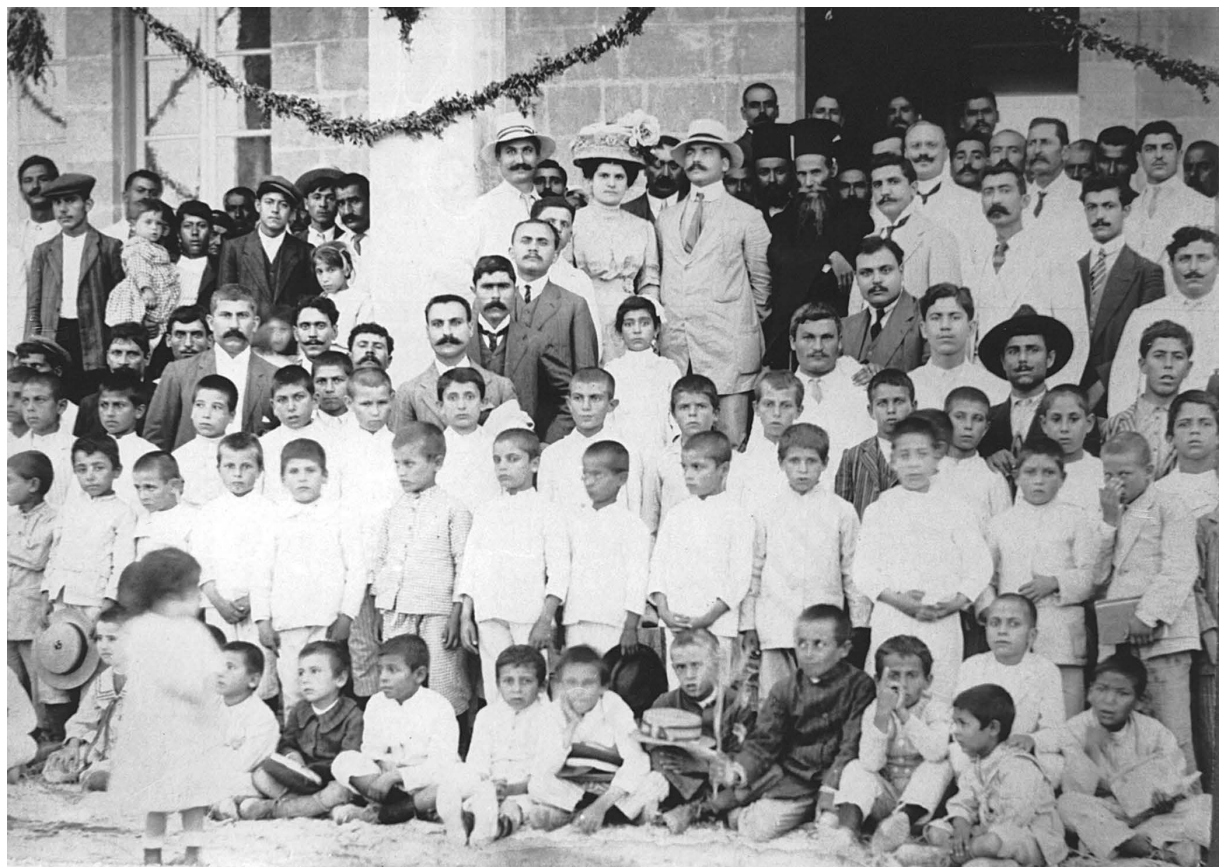
¹² Οι τελείες είναι βαλμένες με ειρωνική διάθεση, γιατί το λιμανάκι της Κερύνειας όπως ήταν διαμορφωμένο τότε δεν προστάτευε καθόλου τα πλεούμενα από την άγρια τραμουτάννα.

Ο Σάβας Χρίστος στο γραφείο του στις 18/7/1925, στο δεύτερο σπίτι που ενοικίασε στο λιμάνι της Κερύνειας. Αριστερά στη γραφομηχανή ο δεκάχρονος γιος του Φοίβος. (Photo Kyrenia, Voskeritchian).

Το Αββαείο των Πρεμοντρέ στο Πέλαπαϊσι, όπως σώζεται σήμερα.

Η αναμνηστική φωτογραφία των εγκαινίων του *Σεβερείου Αρρεναγωγείου* Κερύνειας, στις 12 Ιουλίου 1912, κατά την οποία ο Σάβας Χρίστος ήταν ο κύριος ομιλητής. Στο κέντρο διακρίνεται ο μητροπολίτης Κερύνειας Κύριλλος Βασιλείου, (μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Κύριλλος Γ'), ο δωρητής Δημοσθένης Σεβέρης, οι δασκάλοι, όλοι οι σημαίνοντες Κερυνειώτες, οι μαθητές και πολλός άλλος κόσμος.

10. Αεροφωτογραφία της περιοχής του λιμανιού της Κερύνειας με μέρος της Έσω Γειτονιάς και της εκκλησίας του Μιχαήλ Αρχάγγελου. (αρχείο Νίκου Χιωτέλλη)

ΧΙΤΟΠΑΔΑΣΣΑ

Σάββα Χρίστη

11006/11/12

ἢ
ΠΑΝΤΣΑ ΤΑΝΤΡΑ (ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΣ),

Συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ

Σ. Χ.

ΒΙΣΝΟΥΣΑΡΜΑΝΟΣ

17(30) / 10 / 1912

ΚΑΙ

ΨΙΤΤΑΚΟΥ

18(31) / 5 / 1912

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΙ ΝΙΚΤΕΡΙΝΑΙ,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΒΡΑΧΜΑΝΙΚΟΥ

ΠΑΡΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ, ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

Νῦν δὲ πρῶτον ἐκδοθέντα, μετὰ τῆς ὑπὸ Σμαῖωνος Μαγίστρου τοῦ Σὴν γενομένης μεταφράσεως τῆς Πεντατεύχου, ὡς συμπλήρωμα τῆς τοῦ Δ Γαλανοῦ, καὶ μετὰ προλεγομένων καὶ παρατηρήσεων πλουτισθέντα, Δαπάνη μὲν καὶ μιλίτη

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΤΥΗΛΑΔΟΥ,

Ἐφόρου τῆς Δημοσίας καὶ Πανεπιστημιακῆς Βιβλιοθήκης, Ἐπιστολὰ εἰς

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ,

Βιβλιοφύλακος.

Δωρος Χρίστης

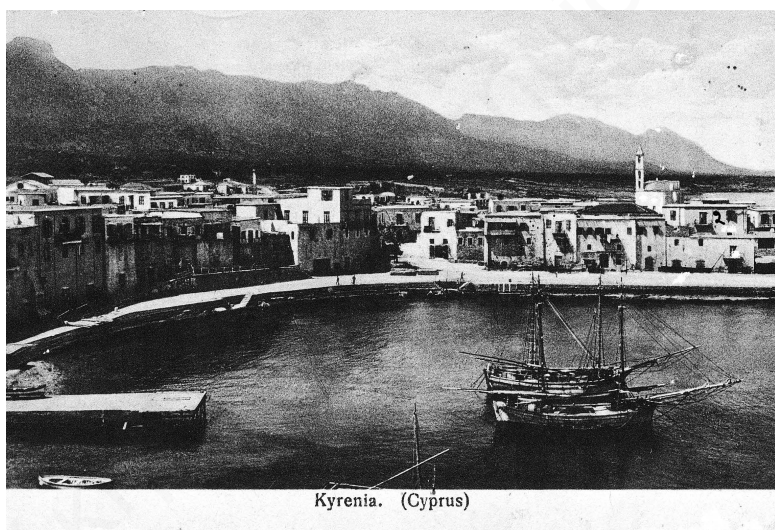
ΔΩΡΕΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
ΣΑΒΑ ΧΡΙΣΤΗ ΚΑΙ
ΔΩΡΟΥ ΧΡΙΣΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Χαριστοφλάκου.

1851.

Το εξώφυλλο του βιβλίου *Ιτιχάσα-σαμουτσαϊα*, που μετέφρασε ο Δημήτρης Γαλανός και εκδόθηκε το 1851. Το αντίτυπο σώζεται στη βιβλιοθήκη του Σάβα Χρίστη με την ιδιόχειρη υπογραφή του

13. Καρτ ποστά του λιμανιού της Κερύνειας. (αρχείο Δώρου Χρίστη-Ιγερινού)

Άποψη του λιμανιού της Κερύνειας το 1930. Το δεύτερο μπαλκόνι από δεξιά όπου σημειώνεται ο αριθμός «2» είναι του σπιτιού που ενοικίασε ο Σ. Χρίστη και έμεινε με την οικογένειά του από το 1920 μέχρι το 1932. Τότε ήταν ιδιοκτησία του Γιαννακού Δημητριάδη. Η φωτογραφία είναι από καρτ ποστάλ που έστειλε την πρωτοχρονιά του 1930 ο Τζών Κασσιλιάν στον αδελφό του Βίττωρα, που υπηρετούσε στη γραμματεία της Αγγλικής Κυβέρνησης της Παλαιστίνης στην Ιερουσαλήμ. Πίσω σημειώνει κατά λέξη: «New year 1930. Balcony marked «2» is our Maria's».

*Τοι δώδεκα, σπουδαίοι λόγοι, τοι τεύχον
Σάββα Θεοδ. Χριστή
23.3.1946.*

ΣΑΒΑ ΘΕΟΔ. ΧΡΙΣΤΗ

ΕΡΓΑ
ΤΟΜΟΣ Β'

ΟΜΙΛΙΕΣ
ΛΟΓΟΙ ΑΡΘΡΑ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΣ

Α'

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Σειρά α' (1908-1945)

ΚΕΡΥΝΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

1946

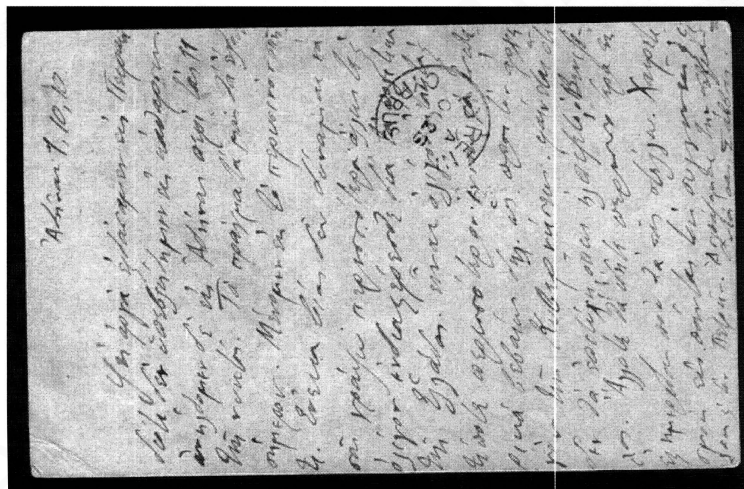
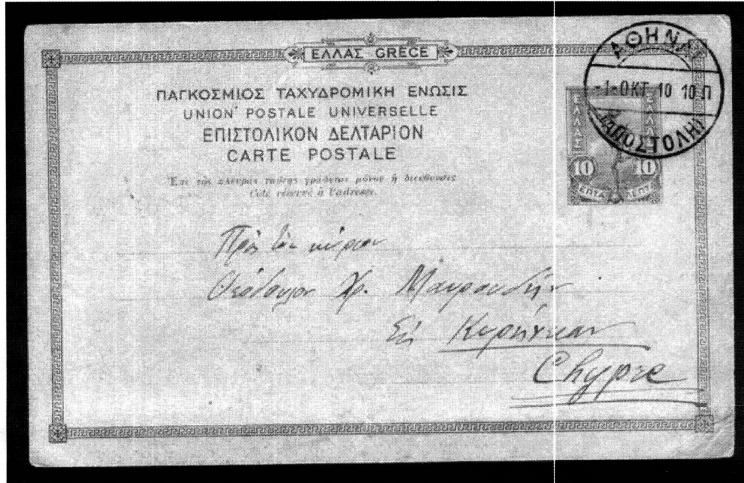

118. Αεροφωτογραφία της Κερύνειας λίγο πριν την Τουρκική εισβολή. (αρχείο Ρήνας Κατσελλή)

Η Κερύνεια το 1964, με την προβλήτα του λιμανιού της όπως διαμορφώθηκε τα πρώτα χρόνια μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. (Αρχείο Ρήνας Κατσελλή).

CYPRUS POSTCARD 1907.GREECE TO CYPRUS- KYRENIA.RARE.

Please see scans below for details.

<http://cgi.ebay.com/ws/eBayISAPI.dll?ViewItem&category=47163&item=5516991557...> 4/9/2004

Η ιστοσελίδα στην οποία πουλιέται με πληθυσιασμό επιστολικό δελτάριο του Σάβα Χρίστη προς στον πατέρα του Θεόδουλον Χρ, Μαυρουδῆν την 1/10/1910, για το σπάνιο γραμματόσημο του Ερμή που έχει πάνω. Βρισκόταν μαζί με άλλα έγγραφα στο δικηγορικό γραφείο του Σ. Χρ. το οποίο λεηλατήθηκε από τους Τούρκους εισβολείς το 1974. Την πούλησαν μαζί με άλλες στις 4/9/2004 Τούρκοι παλαισιώλες στον ψηλότερο προσφοριοδότη.

Ἐν Κωνσταντίνῃ τῇ 28 Ἀπριλίου
1906.

Ἀγαπητέ μοι Σάββα,

Ὁ φίλος κ. Κουππὰς ἔγραψέ μοι
πρόχθι, ὅτι σὺ τῷ προεχσὶ καὶ ἐ-
πὶ τοῦ ταυτέχου Μισοῦδα σὺ ἀπο-
τανα δα' ἐδουλον πανηγυρτικῶν φέ-
ροι, ἐπιθυμῶν δὲ εὐκαταχωρίων
σὺ ἀδελφὲ καὶ ἀδελφῶν τῆς ποιήμα
ἢ καὶ ἐκγράψῃς ὁφθαλμῶν ἐδουσι-
σμός τῶν Κωνσταντίνων σὺ τῇ 17. 18. 19. 20
21 τῶν δουρίων, οἱ οὖτοι ἀπορῆσαν
ταῖς ἐδουλας τοῦ ἐδουλου ἡγετῶν μὲν
ἡδονῆ καὶ μετὰ τῶν.

Ὁ δὲ ταυτέχου καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἡ
ἐπιθυμῶν τῆς ἐπιθυμῶν σου
τῶν τοῦ φίλου ^{καταστάσεως} καὶ ἐδουλας καὶ
τῆς ἐδουλας ἡ δὲ ἐδουλας τῆς ἀδελφῶν
καὶ ἐδουλας ἐπιθυμῶν χροῦ.

Τόνοιον μὲν τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν
ἐδουλας σου καὶ τῶν τῆς ἀδελφῶν καὶ
ἐδουλας καὶ ἐδουλας σου.

Σὺ φίλος
ὁ φίλος
Μ. Β. Γ. Π.

Ο Σάβας Χρίστος, όρθιος δεξιά, μαθητής του Παγκυπρίου Γυμνασίου μαζί με τους θείους του από αριστερά: Κώστα, Νικόλα (Βούρκο) και Χαράλαμπο. Καθισμένη, η Λοζάντρα, γυναίκα του Χαράλαμπου με το γιό της Χαρίλαο (Παρπεττά). (Αρχειό Μιχάλη Χ' Χριστοδούλου).

ΣΑΒΒΑ ΘΕΟΔΩΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΤΟ ΕΝ ΚΥΠΡΩ,
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

... μελέτην ἔχε πόνος ἀγροῦ·
ἀγρὸν γάρ τε λέγουσιν Ἀμαθῶτις κέρασ εἶναι.

ΦΟΚΥΔΙΔΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΣΠ. ΚΟΥΣΟΥΛΙΝΟΥ

Πλατεία Ἁγίων Θεοδώρων

1911

Σεβαστὴ μοι κ. μαδνητά,

Πέρι, διδασκαλῶν τῶν περὶ Κτηματογ-
γῆου κ' Κτηματοβιβλίου, εἶχον ἀναβῆναι καὶ ἐν-
δέξω τὰ ἐν Κύρῳ περὶ Κτηματογῆου καλοῦσα.
Ὅπως εἴ καὶ μὴ ἐ' ἐνδεδείχθη, ἀγὼν παρῆς τῶν
χρότων.

Εἰς τὴν ἐπισημῶν τῆς ἐπιστολῆς μου, ἐν
μοι ἀποσημῶσα, ἔπερ δὲ συστάς, ἐν ἀπὸ μὲν ἐν
ἐξοικῶν μέρος ἔτιμα τῶν ἀντιμαθητῶν βουδνητά-
των μου, ἐν ἀπὸ δὲ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ Παροῦτον
μαρτυρίας ἔτιμα τῆς ἐπὶ ἐπισημῶν, μετ' ἐν δὲ
δενταίαι ἀντιμαθητῶν ἀναγραφῆς ἐν Κύρῳ.

Ὅπως ἐν' ἀπὸ, κ. μαδνητά, ἀποδάναι ἢ ἐν
τὴν χαρὰν, ὅτι δύνανται καὶ οἱ ἐπὶ ἐπισημῶν τὴν μετῆ-
την μου ταύτην, ἀντιμαθητῶν τὴν ἀπὸ ταύτων ἐπίσημ
ος.

Ὅτι δὲ ἐπὶ, ὅταν γὰρ τὴν μαρτυρίαν καὶ
παρῆς τῆς μετῆς μου, ἀπὸ δὲ εἶναι ἐπὶ
ταῦτα ἀποδάναι ἐν τοῦ δὲ ἐπὶ καὶ ἀντιμαθητῶν
ἐν ἐπὶ τῶν μετῆς δὲ ἀπὸ τῶν ἀντιμαθητῶν, τοῦ ὁμοῦτος

ἐν Ἀθήναις τῆς 3 Σεπτεμβρίου
1908

Ἀξιότιμε κύριε,
ἔλαβον ὑμῶν φωνὴν ὡς ποιεῖς
καὶ χαίρω, ὅτι ἀποδέλωθε
ναί μετ' ἡμῶν καὶ ἀκούετε
ἀπὸ βεβήτων καὶ σιμφορῶν
ἐξώσας. Πρὸς ἀποφυγὴν
ἀσχετοῦ καὶ ἄνωγας.
να ὑμῶν ἀσχετοῦ καὶ
ἀποφυγῆτε ἀσχετοῦ.

Χαίρει

Γ. Μιστριώτης

Η σύντομη επιστολή που έστειλε ο καθηγητής Γ. Μιστριώτης, που πρωτοστατούσε στη μερίδα των υπέρμαχων της καθαρεύουσας στο Σ. Χρίστου. Διασώθηκε μόνο φωτοτυπημένη στο αρχείο του Δώρου Χρίστου-Ιγερινού.

Adira 6/VI/915

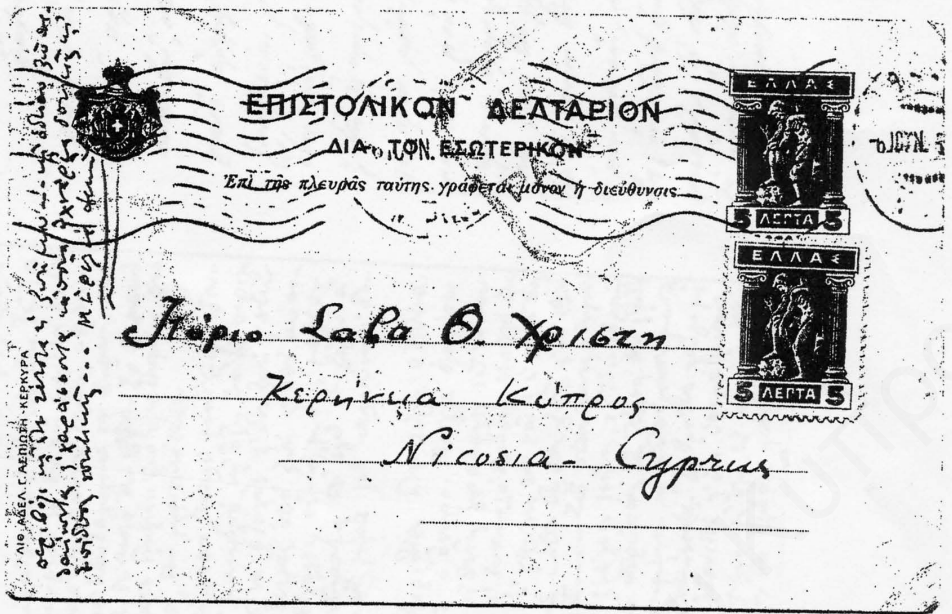
Aghasni ma!

Tija toja monaxa pra zora. Kira zo zopme
or us, se dimonw na myas in dymonas pra zis
6iwnh z'is dymh. Zi ra hmi? Eto zopht zto
escrimas. Dem diouh hiept! diouh hiept...
zora dzo.

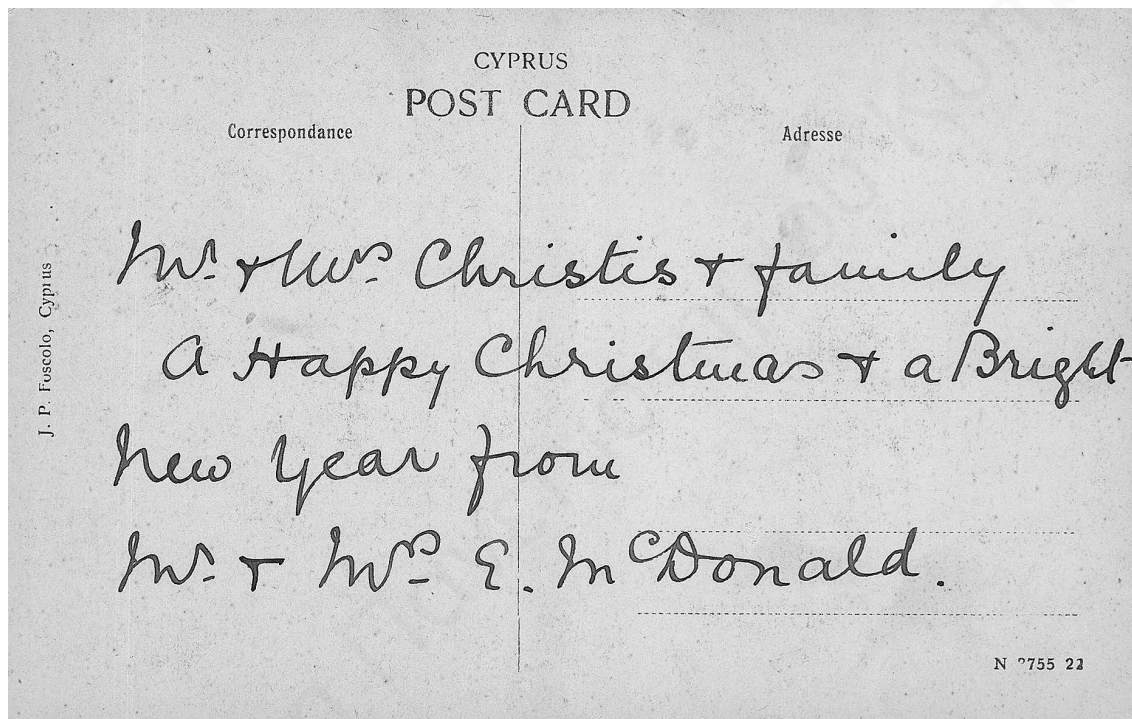
o eios en i dimonw - pr de zo oxu de ra
me in ura - de me zep ra de in mezm or mi
"Ayidene" ma o agasni hiept hiept me in
"e dymh. Wd dda ze hiept hiept in dymonas.
ke zmi: pof dya, diouh de dya. zo dymh.
mata en zo dya hiept hiept hiept, de
badionwra, pr pra, pr hiept hiept.

Dasiba; or zo dya, hiept me eios, da-
tere y jayim y paupri in dya zo in dya.
ora in dya. Ki ra dya z' dya z' dya
"dya. Ki ra dya dya dya y dya dya.
Ma; or o hiept hiept hiept, pr z' hiept
ze dya dya hiept hiept hiept or dya dya
de ze dya hiept hiept hiept hiept z' dya
z' dya dya...

h kura ze dya, dya hiept hiept hiept.
zo dya dya dya dya dya. Ma; dya dya
ma. Ki o dya in o dya hiept hiept ze dya
ze dya dya dya z' dya dya dya. Ma; dya
dya ma, hiept hiept hiept hiept hiept hiept
hiept. dya dya dya dya dya dya z' dya
h hiept hiept ze dya dya dya dya dya dya
dya ze dya dya dya z' dya hiept, ze dya dya
ka; or hiept me dya dya ze dya. Ma; hiept
ora in dya dya dya dya dya dya dya
dya z' dya dya dya dya. ze dya dya dya
ze dya, in dya dya dya dya z' dya dya dya,
dya dya dya z' dya dya hiept hiept hiept
dya. ze dya dya dya dya dya dya dya

Το επιστολικό δελτάριο που έστειλε ο Λεωνίδας Παυλίδης στο Σάβα Χρίστη στις 6 Ιουνίου 1915 από την Αθήνα. Χάθηκε στις λεηλασίες που ακολούθησαν την Τουρκική εισβολή το 1974 και το αγόρασε το 2004 από Τούρκο παλαιοπώλη ο Δώρος Χρίστης-Ιγερνίδος.

Κάρτα που έστειλε στο Σάβα Χρίστη ο επαρχιακός διοικητής E. M. Mac Donald.

Beauty Spots of England.

Beaches. Kew Gardens.

Θέρμα, Πρωτομαγιά (1/14 V) 1914, Πρωί.

№ 939

α

Σήμεν ἀκριβή μου, ώραία μου κ' ἦμα!
Παι, νά, ἀφρασι ὁ χιμενίας,
ἢ βροχή φέρασι, ἀήχι.
Τὰ λουλούδια φαίνονται σὴν γῆ,
ἢ ἰσοχί τοῦ τραγουδιού φέρασι,
κ' ἢ φωνή τοῦ τραγουδιού ἀκούσθησαν
τοῦσσι μας.

Σήμεν ἀγαθὴν ἡ μου, σήμεν ώραία μου
εἰα. 23

(Ἄσμα Ἀσμάτων, 2. 10-13.)

Με φιλία εὐφροσύνη Μαρία μου,
ὁ Ἐδβάρ, σου.

PHOTOCHROMIE

Series 182. No. 3185

Ja

Μαρία Καρρυιάς

Nicozia

³⁴ Τα Γαλλικά πολεμικά έκαναν πυκνές περιπολίες στη Μεσόγειο κατά τη διάρκεια του Α' παγκοσμίου πολέμου.

12/11/24

Φίλε Κ^τ Σάβα Χρίστη,

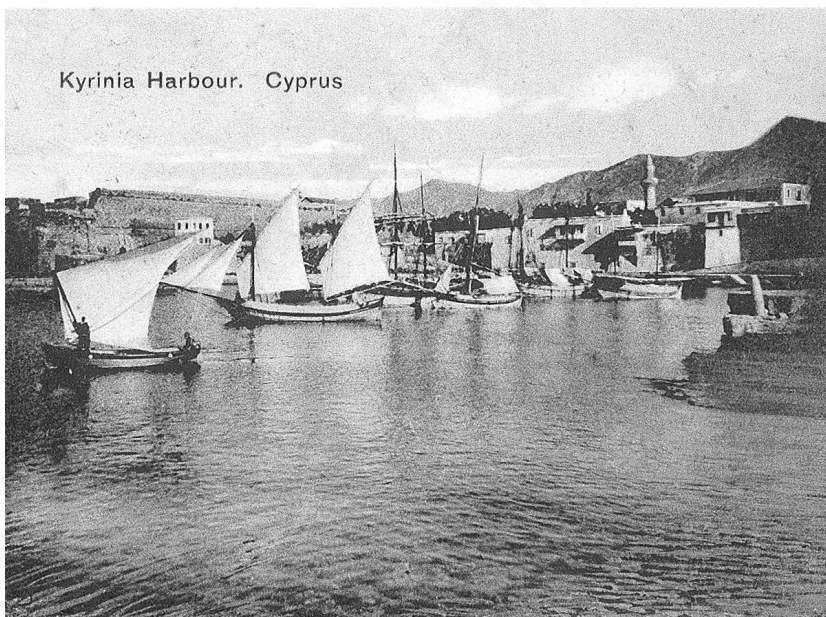
Τό β' Γράμμα χωριάς εσάς
έβαν από τα πρώτα στο έσασα έχω
κράζω συνδυή, γι' αὐτοί μισσημας ἀμωδία
ποι' θα μωδωί χωριά τὴν ἀφίερωση.

Με τὴν δευτερόν μου
καρτεκιόσι

Μίλιος Χουρμούζιος

Σὲ σὲ σὲ σὲ σὲ
αὐτὸν τὸν
δὲν ἀφίερωση ἀφίερωση
ἀφίερωση ἀφίερωση

Η σύντομη επιστολή που έστειλε ο Μίλιος Χουρμούζιος στο Σάβα Χρίστη για να του εξηγήσει πως δεν μπορεί να προσθέσει την αφιέρωση στο «Β' Γράμμα Χωριάτη» που του έστειλε εκ των υστέρων.

Δυο όψεις του λιμανιού της Κερύνειας τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Καρτ ποστάλ του Φώσκολου που έστειλε ο Ernest Eldred Mc Donald, επαρχιακός διοικητής της Κερύνειας (1912-1927) στην οικογένεια του Σάβα Χρίστη με την ευκαιρία των Χριστουγέννων. Η πίσω όψη της κάρτας είναι στη σελ. 277.